

Γεώργιος Καστριώτης (Σκεντέρμπεης) - Περιληπτική αναφορά στον βίο και στους αγώνες τού λησμονημένου ήρωα

Ο Γεώργιος Καστριώτης ήταν η μορφή που αγαπήθηκε, τραγουδήθηκε, έγινε θρύλος, και παραμύθι της γιαγιάς στη διάρκεια της πολύχρονης Τουρκοκρατίας, στον ελληνικό χώρο. Δημοφιλής τον 15ον και 16ον αιώνα, ξεχασμένος όμως από τους Νεοέλληνες. Ο Κολοκοτρώνης μας λέει στα απομνημονεύματά του, «ανέγνωσα τον βίο του Σκεντέρμπεη και συλλογούμουν τα έργα του...».

Γεννήθηκε το 1405 στην Κρούγια της ΒΔ Αλβανίας ήταν ο μικρότερος από 4 γιους του φεουδάρχου της περιοχής Ιωάννη Καστριώτη.

Περί το 1419, οι Τούρκοι έθεσαν υπό τον έλεγχο τους όλα τα φέουδα της Αλβανίας. Ο Ιωάννης Καστριώτης, παρά την αρχική του αντίδραση, τελικώς υπέκυψε στις απαιτήσεις των Τούρκων, που για να διατηρήσει το φέουδό του, τον υποχρέωσαν, ως εγγύηση, να στείλει τους τρεις γιους στη στρατιωτική σχολή του Σουλτάνου στην Αδριανούπολη. Έτσι, σε ηλικία 18 ετών ο Γεώργιος Καστριώτης βρέθηκε στην Αδριανούπολη. Διαθέτοντας ωραία θωριά, μεγάλο ανάστημα, και μύτη γρυπή, προκάλεσε τον θαυμασμό των Τούρκων και του έδωσαν το όνομα «Ισκεντέρ» (Αλέξανδρος). Εκεί, μαζί με τη στρατιωτική εκπαίδευση έμαθε -εκτός από τα Ελληνικά και Αρβανίτικα που γνώριζε- Τούρκικα, Αραβικά και Ιταλικά.

Ως άνθρωπος και στρατιωτικός ηγέτης διακρίνονταν για τα εξαιρετικά ψυχικά του χαρίσματα, την γενναιότητά του, την σύνεση, αλλά και την ευγλωττία, με την οποία κέρδιζε τις ψυχές των στρατιωτών του οι οποίοι ήταν διατεθειμένοι να θυσιάσουν για χάρη του. Έλαβε μέρος σε πολλές μάχες όπου και διακρίθηκε. Για κάποιο χρονικό διάστημα διορίστηκε στρατιωτικός διοικητής της Αλβανίας, με έδρα την Κρούγια. Παρ' ότι φαινομενικά είχε εξισλαμιστεί, μέσα του όμως

παρέμεινε χριστιανός, και δεν διέκοψε ποτέ τις σχέσεις με την οικογένεια του .

Το 1443, μετά την ήττα των Τούρκων από τους Ούγγρους, βρήκε την ευκαιρία και με 300 πιστούς ιππείς αποσκίρτησε από τον τουρκικό στρατό, και μετά από πορεία επτά ημερών βρέθηκε στην Κρούγια την οποία κατέλαβε. Ύψωσε την ερυθρά βυζαντινή σημαία με τον δικέφαλο αετό, που έγινε το οικόσημο των Καστριωτών. Περί το 1920 και μετά, η σημαία αυτή έγινε το εθνικό σύμβολο της Αλβανίας.

Στην Κρούγια οργάνωσε την άμυνα του νεοσύστατου κράτους του που έφθανε μέχρι τον Αμβρακικό κόλπο. Συγκέντρωσε όλους τους φεουδάρχες και την άρχουσα τάξη και δημιούργησε την συμμαχία «Λίγκα της Λέζας». Το κράτος του ήταν μια όαση ελευθερίας μαζί με την Κωνσταντινούπολη, και τον Μιστρά στην τουρκοκρατούμενη χερσόνησο του Αίμου. Μ' έναν στρατό που δεν ξεπέρασε τους 18.000 Αλβανούς και Έλληνες της Ηπείρου κατανίκησε και ταπείνωσε για πάνω από 10 φορές πολυάριθμες οθωμανικές στρατιές του Μουράτ Β' και του Μωάμεθ Β' του Πορθητή.

Το 1444, έχουμε την πρώτη εισβολή πολυάριθμου τουρκικού στρατού υπό τον Αλί πασά. Το 1445, δεύτερη εισβολή υπό τον Φιρούζ πασά. Το 1446 τρίτη εισβολή υπό τον Μουσταφά πασά, και οι 3 εισβολές καταλήγουν σε συντριβή των Τούρκων. Το 1448, τέταρτη εισβολή 60.000 Τούρκων υπό τον Μουσταφά πασά και ταυτοχρόνως 15.000 Βενετών από δυτικά. Εν μέσω δύο μετώπων, και πάλι ο Καστριώτης θριάμβευσε για τέταρτη φορά.

Το 1450, μια τεράστια οθωμανική στρατιά 100.000 Τούρκων υπό τον ίδιο τον Σουλτάνο Μουράτ Β', έρχεται αντιμέτωπη με τον Καστριώτη· όμως είχε την ίδια τύχη με τις προηγούμενες, με τον Μουράτ να φύγει ταπεινωμένος και τον Καστριώτη να εισπράττει τα εύγε και τον θαυμασμό των χριστιανών ηγετών και του πάπα.

Το 1452, συμβαίνουν αποστασίες και χαλάρωση της συμμαχίας «Λίγκα της Λέζας».

Στο διάστημα 1452-1456, αλληπάλληλες εισβολές των Τούρκων και των Χαμσά, και Θωπία Αλβανών που τον πρόδωσαν, κατέληξαν σε αποτυχία και σύλληψη του Θωπία.

Το 1457, νέα μεγάλη τουρκική στρατιά 50.000 Τούρκων υπό τον Εβρενό μπέη και τον προδότη Χαμσά, εισβάλλει στην Αλβανία. Ο Καστριώτης και σύσσωμος ο λαός

του συντρίβουν τους εισβολείς στην κοιλάδα της Αλμπουλένης, συλλαμβάνοντας τον προδότη Χαμσά.

Το 1460 συμφώνησε εκεχειρία με τον σουλτάνο.

Το 1463, τρεις νέοι στρατοί υπό τους Σερμέτ μπέη, Μπαλασάν Βαδέρα, και Γιουνούς εισβάλλουν στην Αλβανία, αλλά ο Καστριώτης τους απέκρουσε.

Το 1464, νέος τουρκικός στρατός εισβολής ηττάται από τον Καστριώτη με αιφνιδιασμό.

Το 1465 πέντε νέες εισβολές των Τούρκων υπό τον Μπαλαμπάν πασά, Αλβανού αρνησίθρησκου. Ακολουθούν ισάριθμες νίκες του Καστριώτη.

Το 1466, ο σουλτάνος κήρυξε ιερό πόλεμο (τζιχάντ) κατά του Καστριώτη και του λαού του. Ο ίδιος προσωπικά ηγείται ενός ογκώδους στρατεύματος 150.000 Τούρκων. Ο Καστριώτης κατέφυγε στη γνωστή του μέθοδο, του ανταρτοπόλεμου και του αιφνιδιασμού, προκαλώντας σοβαρές απώλειες στον εχθρό. Ο σουλτάνος πολιορκήσε την Κρούγια, αλλά η πεισματώδεις και ηρωική άμυνα των υπερασπιστών της τον ανάγκασαν να φύγει, αφήνοντας τον Μπαλαμπάν να συνεχίσει τις επιχειρήσεις. Προτού όμως φύγει, προέβη σε μεγάλες σφαγές του άμαχου πληθυσμού.

Το 1467, ο Καστριώτης ζητά επείγοντως βοήθεια από τον πάπα, με πενιχρά όμως αποτελέσματα. Τον ίδιο χρόνο, αποκρούει τουρκικό στράτευμα που έρχονταν σε βοήθεια του Μπαλαμπάν. Εν τω μεταξύ πεθαίνει ο Μπαλαμπάν και για λίγο παίρνουν μια ανάσα οι ηρωικοί υπερασπιστές της Κρούγιας.

Τον Ιούλιο του 1467, ο σουλτάνος πεισματωμένος ηγείται ενός κολοσσιαίου στρατεύματος 200.000 Τούρκων και εισβάλλει στην Αλβανία από πολλές κατευθύνσεις. Το μέγεθος του στρατεύματος πανικόβαλε τους ηγεμόνες της Ιταλίας, και τους έκανε να χάσουν τον ύπνο τους, φοβούμενοι ότι οι Τούρκοι θα αποβιβαστούν στην Ιταλία.

Ο σουλτάνος πολιορκήσε την Κρούγια, αλλά μετά την επική άμυνα των υπερασπιστών της εγκατέλειψε την πολιορκία. Ο Καστριώτης βλέποντας τη δύσκολη θέση της χώρας του συγκαλεί και αναβιώνει την «Λίγκα της Λέζας».

Δυστυχώς όμως, ο θρυλικός ηγέτης Καστριώτης-Σκεντέρμπεης, που ποτέ του δεν νικήθηκε στο πεδίο της μάχης, σε ηλικία 63 ετών πεθαίνει από ελονοσία στις 17

Ιανουαρίου του 1468. Ακολούθησαν ημέρες θρήνων και οιμωγών. Μια μεγαλειώδης πομπή, λαού και πολεμιστών του, τον συνόδευσε στην τελευταία του κατοικία στον καθεδρικό ναό του Αγίου Νικολάου στην πόλη Λέζα (Αλέσιο). Μετά τον θάνατό του, τελικά, οι Τούρκοι κατάφεραν να γίνουν κύριοι της Αλβανίας και της Ηπείρου.

Ο σουλτάνος Μωάμεθ ο Β΄ είχε πει ότι *«αν δεν είχε γεννηθεί ο Σκεντέρμπεης, θα είχα φορέσει τούρκικο σαρίκι στο κεφάλι του πάπα, και θα είχα υψώσει την ημισέληνο στην κορυφή του τρούλου του Αγίου Πέτρου στη Ρώμη»*.

Είναι πιθανόν να είχε μνηθεί στις ιδεολογικές και πολιτικές θέσεις του φιλοσόφου Γεωργίου Γεμιστού, που ήταν ο διαχωρισμός των ανδρών, σε αγρότες, και σε πολεμιστές τις οποίες και υποστήριζε, καθ' ότι έστειλε άροτρο και δρεπάνι προς τον εξωμότη Αλβανό Μπαλαμπάν πασά λέγοντας του να επιστρέψει στις ασχολίες των προγόνων του.

Οι Έλληνες της Ηπείρου αγωνίστηκαν στο πλευρό του Σκεντέρμπεη και ποτέ δεν τον πρόδωσαν. Οι Χειμαρριώτες και 100 χρόνια μετά τον θάνατό του, τον αποκαλούν ηγέτη τους. Οι Μποτσαρέοι αφού αγωνίστηκαν μαζί, μετά τον θάνατό του, εγκατέλειψαν την Ν. Αλβανία και ίδρυσαν το Σούλι.

Η εθνική καταγωγή του Σκεντέρμπεη, διεκδικείται από Έλληνες, Αλβανούς και Σέρβους. Στην εκδοχή της ελληνικής καταγωγής, συνηγορούν μεταξύ άλλων, επιστολές που σώζονται προς τον ηγεμόνα Νεαπόλεως Αλφόνσο, και τον πρίγκιπα του Τάραντος Ιωάννη Αντώνιο, όπου ισχυρίζεται ο ίδιος ότι είναι απόγονος του Πύρρου βασιλιά της Ηπείρου: *«Οι προπάτορες ημών ήσαν Ηπειρώτες, εκ των οποίων ηγέρθη εκείνος ο Πύρρος, του οποίου την ορμήν μόλις οι Ρωμαίοι ηδυνήθησαν να αντικρούσουν»*. Σε επιστολή του προς τον Μωάμεθ Β΄ αυτοαποκαλείται: *«...εγώ ο ηγεμών Ηπειρωτών και Αλβανών...»*.. Αλλά και το αλβανικό κράτος, το 1968 με τη συμπλήρωση 500 ετών από τον θάνατό του, εξέδωσε προς τιμήν του γραμματόσημο που γράφει: *«Σκεντέρμπεης πρίγκιπας Ηπειρωτών»*. Τον ίδιο τίτλο του αποδίδει κι ο πρώτος βιογράφος του, Αλβανός ιστορικός, Μαρίνι Μπαρλέτι, αναφέροντας πως ήταν *«πρίγκηπας Ηπειρωτών»* (Epirotarum Principis). Ο δε βιογράφος του Αλί Πασά, Αχμέτ Μουφίτ, αναφέρει τον Καστριώτη, ως *«Έλληνα ηγεμόνα»*. Εικάζεται ότι το επώνυμο «Καστριώτης» αποτελεί παραφθορά του «Καστοριώτης», καθώς οι πρόγονοί του φέρονται ηγεμονεύοντες στη Μακεδονία και σε κείμενο του 1594 που εκδόθηκε στο Λονδίνο, υπό τον τίτλο «The historie of George Kastriot», ο Ιωάννης Καστριώτης

αναφέρεται ως «Έλληνας πρίγκιπας που ηγεμόνευσε στην Ήπειρο» («*George Castriot...was the youngest son of a Grecian prince named John Castriot, who reigned in Epire... The family of Castriot had its origin in Macedonia*»)

Σήμερα είναι ο υπ' αριθμόν ένα εθνικός ήρωας της Αλβανίας και αγέρωχος επάνω στο άλογό του δεσπόζει στη κεντρική πλατεία των Τιράνων. Είναι ντροπή όμως για τους Αλβανούς που θέλουν να τον έχουν ως τον μέγιστο εθνικό τους ήρωα, αυτόν που πολέμησε με τόσο πείσμα την Τουρκοκρατία και τον Ισλαμισμό, να τον έχουν τοποθετήσει στην πλατεία Τιράνων δίπλα στο τούρκικο τζαμί.

Ιωάννης Θεοδωρόπουλος